

Moje babička

Moje babička s dědečkem žili v malém hanáckém městečku Tovačov, proslaveném písničkou Tovačov, Tovačov, tovačovský zámek. Jako děti jsme s bratrem po zdejší zámecké zahradě běhali, bohužel byla tehdy bohužel dost zpustošená.

Babička s dědou měli velkou zahradu, kde pěstovali zeleninu a ovoce, před zahradou byl ještě dvorek, který lemovaly domečky připojené k hlavnímu domu, v jednom byla prádelna alias prádelka, v dalším měl děda ponk a složené zásoby dřeva na topení, proto mu říkal dřevník. A jeden domeček sloužil jako kurník pro slepice.

Babičku ve vzpomínkách nejčastěji vidím, jak přikládá do sporáku, na kterém je spousta hrnců, nebo jak sedí s velkou mísou mezi kolena a zpracovává kynuté těsto. Než se dala do vaření, vždy nejprve obešla zahradu. Její drobná postava se po zahradě pohybovala nesmírně hbitě. Brzy měla plný kýbl zeleniny. Vytrhla mrkev, petržel, pažitku a okurku, nakopala brambory. A potom nastal v kuchyni její kuchařský koncert. Dala vařit maso na polévku a nakrájela do ní zeleninu. Do dalšího hrnce dala vařit oškrábané brambory. Potom naklepala a osolila vepřové řízky a obalila je. Než se uvařila polévka a brambory, připravila si těsto na domácí nudle a rozválela ho na stole u okna na tenký plát. Zkušenými pohyby potom velmi rychle nakrájela nudličky do polévky. Dala smažit řízky a přitom ještě udělala okurkový salát. Příprava oběda tak trvala skoro celé dopoledne. Ráda jsem babičku nejen sledovala, ale taky jí s přípravou jídla pomáhala, přestože jsem to nedělala tak šikovně jako ona. Nachystaly jsme s babičkou na stůl talíře a babička zavolala: „Dědó, oběd!“ Potom nalila polévku. Děda nešel. A stále nešel. „Dědó, pojď k obědům!“ volali jsme s bratrem. Děda konečně přišel a snědl jednu lžici polévky. „Vždyť je to studený!“ protestoval. Odešel zpátky na zahradu okopávat brambory. Babička vzdychla a šla polévku ohřát. My s bratrem jsme se do polévky s domácími nudličkami s chutí pustili. A děda po chvíli taky.

Kromě běžných jídel jako řízky či vepřová se zelím a s knedlíkem měla babička i svoje speciality. Například čočkovou polévku a bachance. Bachance byly vlastně jakési slané lívance, které s čočkou dokonale chutově ladily. Také si vzpomínám na bramborovou omáčku. Byly to brambory uvařené v tenkých plátcích s bobkovým listem a poté zahuštěné jíškou a dochucené trochou octa. K bramborové omáčce se jedlo uzené maso nebo párek. Toto jídlo mám ráda dodnes právě proto, že voní dětstvím a vzpomínkou na babičku.

Babička samozřejmě pekla výborné buchty a koláče. Nejradši jsme měli ty, kterým se dnes říká valašské regály, ale my jsme tomu tak tenkrát neřikali. Pro nás to byl prostě velký koláč. Dovnitř babička dávala tvaroh a nahoru povidla. Pekla i povidlové buchty a ovocné koláče, kterým se na Moravě říká táč. Zbožňovala jsem její jablečný závin z kynutého těsta.

Zahrada byla plná ovocných stromů, jabloní, švestek, rynglů. Nás jako děti nejvíc přitahovala hruška zvaná praška s malými hruštičkami. A samozřejmě rybízové a malinové keře, které rostly podél celého plotu. Často jsme od rybízu měli pusou celou kyselou a odřený jazyk. Kyselá byla i rebarbora, ze které babička dělala skvělý kompot. Z rybízu, bílku a trošky cukru šlehala výbornou rybízovou pěnu, chutnala nám i pěna z malin. Dávali jsme si do ní kulaté piškoty a byla to pro nás nevídaná pochoutka.

Zeleninu i ovoce babička různě zpracovávala, kromě marmelád a nakládaných okurek si pamatuju na nakládaná zelená rajčata s cukrem, která chutnala jako kandované ovoce. Často jsme měli i křížaly, protože na zahradě rostlo několik jabloní.

Kromě toho byla babička vášnivá bylinkářka. V horní části zahrady pěstovala bylinky, hlavně diviznu, kterou potom sušila pod okny na novinách. Měla i knížku o bylinkách a vyznala se v tom, na co která bylina pomáhá. Nepamatuju si, že by kdy babička byla nemocná.

Babička se celý život pohybovala na čerstvém vzduchu, než v Tovačově zavedli vodovod chodila pro vodu do studny, pracovala na zahradě, jedla čerstvou zeleninu a ovoce. Vychovala tři děti a pomáhala s péčí o čtyři vnuky. Ještě na svoje devadesátiny plánovala, že si na

zahradě zasadí jabloně polokmeny, aby na ně dostala a nemusela volat příbuzné a sousedy na česání jablek. Zemřela v 98 letech stářím.

Někdy přemýšlím, proč mám s babičkou spojené tak šťastné vzpomínky, navíc plné laskomin. Možná byla tak dobrou babičkou proto, že ona sama vyrostla s dědečkem a babičkou, maminka jí zemřela v útlém věku. Pro ni to ovšem byli stařeček a stařenka, tak jim říkala. Stařenka byla navíc nevlastní. Ale určitě jí dali hodně lásky, kterou potom dokázala sama jako babička předávat nám, svým vnukům.